

ACTE D'INVESTIDURA DEL PROFESSOR JOSÉ ANTONIO MARTÍN PEREDA COM A DOCTOR *HONORIS CAUSA* PER LA UPC

4 de novembre de 2009

Discurs del rector

Membres de la nostra comunitat universitària,

Membres del Consell Social,

Digníssimes autoritats,

Amigos y compañeros del profesor Martín Pereda que os habeis desplazado para estar hoy con nosotros,

Professor Martín Pereda,

Senyores i senyors,

És un gran honor per a la Universitat Politècnica de Catalunya poder investir avui doctor Honoris causa al Professor Martín Pereda, i incorporar-lo al seu Claustre d'Honor. En primer lloc, voldria agrair-li molt sincerament les seves elogioses paraules envers la nostra Universitat, i sobretot la magnífica conferència al voltant del naixement del làser i les seves aplicacions, els cristalls líquids i la fotònica.

Com molt bé sabeu, la UPC es va crear l'any 1971, a partir de centres existents, alguns d'ells amb profundes arrels centenàries, i d'altres de recent creació, com és el cas de l'Escola Tècnica Superior de Telecomunicacions de Barcelona. Comptava llavors amb un reduït grup de professors, agrupats en seus i edificis entre virtuals i trashumants, amb una certa versemblança a la "universitas" originària dels voltants de l'any 1200 a París, que, tal i com diu Laure Verdon en la seva obra "Moyen Age", no es distingia pas pels seus edificis, sinó per la "universitas", és a dir, pel conjunt de mestres i d'estudiants.

Paral·lelament en aquells moments el professor Martin Pereda estava iniciant la seva brillant carrera professional, al llarg de la qual no només ha estat un bon observador de la trajectòria de l'escola, sinó que ha contribuït d'una manera decisiva en crear les bases del que avui representa la recerca i la valorització del coneixement en el àmbit de les Telecomunicacions, a nivell de l'Estat Espanyol en general, i de la UPC en particular.

Amb aquest acte, la UPC ha volgut reconèixer al professor Martín Pereda la importància del seu lideratge i de les col·laboracions que sempre ha anat mantenint amb els departaments de la nostra universitat, ja inclús abans de constituir-se com a tals, així com la seva continuada relació al llarg dels anys, i des de diferents escenaris, amb professors de la nostra universitat.

La presentació de la trajectòria acadèmica que ha fet fa uns moments, del Dr. Martin Pereda, el seu padrí, Dr. Luis Castañer, conviden a fer una petita mirada retrospectiva

de l'evolució de la docència i la recerca de l'enginyeria de telecomunicacions a la UPC. En poc més de trenta anys, hem passat d'uns edificis provisionals i uns barracots en el bell mig d'uns camps de cols al voltant de Torre Girona, a dues Escoles, departaments i centres i grups de recerca referents a nivell Europeu, que han desbordat els espais del Campus Nord i que han contribuït a reforçar altres campus i a configurar una concentració molt important, tant per tamany com per producció científica, en el campus de Castelldefels.

Centres i professors que han estat distingits en l'àmbit docent amb premis a la qualitat docent, tant a nivell individual com col·lectiu, i que han assolit un abast internacional amb el reconeixement i l'aval de màsters Erasmus Mundus. Des del punt de vista de la recerca, els resultats també són molt brillants; només dir-vos que pel que fa al VIIè programa marc, som la universitat que ha obtingut més projectes europeus, i això queda visualitzat quan hom mira les dades objectives recollides en algun dels rankings de referència, com per exemple el de Scimago o el de Webometrics.

Aquest gran resultat, fruit del treball i dedicació de molts Telecomos i no Telecomos, és també producte de la clara visió del professor Martín Pereda, que vai impulsar la introducció a nivell de l'Estat de les línies de recerca sobre els cristalls líquids, l'electrònica quàntica, els dispositius electroòptics i les aplicacions del Làser. En aquells anys setanta estàvem en plena eclosió de la electrònica. El làser, acrònim en anglès de "amplificador de llum per emissió estimulada de la radiació", era un nadó que ningú podia imaginar que acabaria essent un element omnipresent en la nostra vida, i fonament de moltes de les aplicacions de les TIC en els anys noranta, en què les aplicacions i el progrés científic ja anaven evolucionant cap a la transmissió de dades a través de les fibres òptiques, cap a la fotònica i l'òptica quàntica. Ara, ja dins del segle XXI, dia rere dia veiem com la interacció i complementació entre l'electrònica i l'òptica agafa cada vegada més protagonisme.

La UPC, en el àmbit de les TIC, deu, en bona part, el seu gran desenvolupament, al Plan Nacional de I+D, i als Programes Marc de la Unió Europea. És per això que no voldria deixar d'esmentar el gran impuls que va donar el Dr. Martín Pereda a les TIC, des de la seva funció de gestor del Plan Nacional. Estic segur que algú dels presents encara recorda aquell primer projecte de la CICYT concedit a la UPC l'any 1976, essent ell president de la Comisión Asesora de Investigación Científica y Técnica. Sense aquelles decisions encertades, les universitats, i la nostra en particular, no haguessin pogut assolir uns nivells de competitivitat internacional com els actuals.

Utilitzant les seves pròpies paraules, el professor Martín Pereda ens ha descrit uns trets del seu exemple personal d'inquietud intel·lectual i científica, posant de relleu l'oportunitat d'haver sabut identificar la fotònica com a àrea estratègica, tal i com el temps ens ha vingut a corroborar.

Els valors universitaris, ben resumits en el "mission statement" de la University of Cambridge,

"contribute to society through the pursuit of education, learning, and research, at the highest international levels of excellence",

contribuir a la societat mitjançant l'educació, l'aprenentatge i la recerca, en els més alts nivells d'excel·lència,

només es poden aconseguir amb les aportacions, l'impuls i l'esforç de professors com José Antonio Martín Pereda, capaços de dominar les quatre fases característiques del mèrit científic:

- Tenir bones idees
- Saber generar coneixement a partir d'elles
- Saber veure la transcendència d'aquest coneixement
- Ser capaç de convèncer als demés de la seva importància.

Si a tots aquests aspectes li afegim el seu perfil d'escriptor, pintor i historiador, crec que tots convindrem que és un luxe la seva incorporació a partir d'ara en el nostre quadre d'honor.

Vull expressar el meu agraïment a l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria de Telecomunicació de Barcelona, promotora d'aquesta candidatura,

I a les unitats de la UPC que us heu afegit a la proposta:

- El Departament de Física i Enginyeria Nuclear
- El Departament de Teoria del Senyal i Comunicació
- El Departament d'Enginyeria Electrònica
- L'Institut de Ciències Fotòniques
- El Màster Interuniversitari en Fotònica

Nuestro sincero reconocimiento a otros grupos e instituciones que han dado apoyo,

- La Universidad Politécnica de Madrid
- La Universidad Complutense de Madrid
- La Universidad de Santiago de Compostela
- La Universidad Pública de Navarra
- La Universitat Autònoma de Barcelona
- La Universidad de Cantabria
- The University of Strathclyde (Glasgow, UK)

La presencia de muchos de vosotros, hoy aquí, contribuye a realzar la importancia de este acto de reconocimiento al profesor Martín Pereda.

Per últim, el nostre agraïment també a les persones que vàreu manifestar el vostre suport a títol personal, així com al Consell de Govern, que va aprovar la proposta per unanimitat.

Acabarem aquest acte, com no pot ser d'una altra manera, entonant el Gaudeamus Igitur. (Aprofito per agrair l'actuació de la Coral Arquitectura i l'Orquestra de la UPC). La darrera estrofa, menys coneguda, diu "floreixi l'Alma Mater que ens ha educat i ha reunit als estimats companys, que, per regions allunyades, estaven dispersos". "Florezca el Alma Mater que nos ha educado y que ha reunido a los amados compañeros, que, por regiones alejados, estaban dispersos".

Esta es una de las ocasiones en que el Alma Mater Universitaria reúne a estos estimados compañeros, que han ido siguiendo su propio camino.

Profesor Martín Pereda, esta ceremonia de investidura como doctor *honoris causa* que hoy celebramos, es el testimonio del reconocimiento de la Universitat Politècnica de Catalunya, a vuestra dedicación y estima. Y es también el símbolo de nuestro agradecimiento a una persona, que, en el curs de su dilatada trayectoria académica, ha formado parte de nosotros mismos y ha contribuido a nuestro crecimiento como institución.

Moltes felicitats, i moltes gràcies.